Lieta Nr.C39070613

C-0706-13/7

S P R I E D U M S

Latvijas Republikas vārdā

Valmierā, 2013.gada 23.oktobrī

Valmieras rajona tiesa: tiesnesis Valsts amatpersona, rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers.B/ maza apmēra prasībā par naudas piedziņu no /pers. A/.

Aprakstošā daļa.

/pers.B/ (turpmāk prasītājs) cēla tiesā maza apmēra prasību piedzīt no /pers. A/ (turpmāk atbildētājs) par labu prasītājam galveno parādu Ls 189,77, nolīgtos procentus Ls 67,14, līgumsodu Ls 106,83 un tiesāšanās izdevumus. Atzīt prasītājam tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos nokavējuma procentus gadā no neatmaksātā aizdevuma pamatparāda sākot no sprieduma stāšanās spēkā dienas līdz tā izpildei.

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasības priekšmets ir parāda Ls 363,74 piedziņa. Prasības summas aprēķins: a) galvenais parāds: Ls 189,77; nolīgtie procenti: Ls 67,14; līgumsods Ls 106,83.

27.09.2012. starp Prasītāju un Atbildētāju tika noslēgts aizdevuma līgums Nr.A-1209/VA-0233. Saskaņā ar aizdevuma līgumu Prasītājs piešķīra Atbildētājam aizdevumu Ls 200,00. Aizdevums tika piešķirts uz 12 mēnešiem ar gala atmaksas termiņu 05.09.2013.

Aizdevuma līgumā tika noteikti procenti par aizdevuma lietošanu 94% gadā no aizdevuma summas (GPL 206,77%). Aizdevuma līgumā ietvertajā maksājumu grafikā tika noteikta aizdevuma atmaksas un procentu par aizdevuma lietošanu atmaksas kārtība. Par jebkura maksājuma termiņa nokavējumu Aizdevuma līgumā tika paredzēts līgumsods 0,5% apmērā no savlaicīgi nesamaksātās summas par katru kavējuma dienu. Parādnieks savlaicīgi nav pildījis aizdevuma līgumā uzņemtās saistības un nav veicis maksājumus atbilstoši maksājumu grafikam, kā rezultātā Atbildētājam izveidojās parāds pret Prasītāju.

31.05.2013. prasītājs nosūtīja atbildētājam vēstuli ar paziņojumu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu. Prasītājs, pamatojoties uz aizdevuma līguma 9.3.punktu, bija spiests vienpusējā kārtā izbeigt aizdevuma līgumu un pieprasīt pilnu parāda summas samaksu sakarā ar to, ka atbildētājs ilgāk par 60 dienām ir kavējis aizdevuma līguma grafikā paredzētos maksājumus.

Ņemot vērā, ka strīda atrisināšana savstarpējo vienošanos ceļā nav iespējama, Prasītājs ir spiests vērsties tiesā par galvenā parāda, nolīgto procentu un līgumsoda piedziņu. Atzīt Prasītājam tiesības saņemt no Atbildētāja likumiskos nokavējuma procentus gada no neatmaksātā aizdevuma pamatparāda sākot no sprieduma stāšanās spēkā dienas līdz tā izpildei.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1587., 1589., 1716., 1717., 1720., 1753., 1759., 1760. pantu, 1762. panta otro daļu,1764., 1765., 1811., 1828., 1934., 1943. pantu, 1946. panta pirmo daļu.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus tiesā nav iesniedzis.

Tiesa, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21}panta otro daļu, uzskata, ka paskaidrojuma nesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai šajā lietā.

Pusēm par lietas izskatīšanu rakstveida procesā, par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā, un par to, ka iepriekš minētais datums ir uzskatāms par pilna sprieduma sastādīšanas datumu, paziņots.

Motīvu daļa.

Tiesa, iepazinusies ar prasības pieteikumu un lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem un izvērtējusi visu kopumā, atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Savukārt Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa nosaka, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse. Tiesa konstatē, ka atbildētājs nav apstrīdējis prasības pieteikumā norādītos apstākļus, kā arī nav cēlis pretprasību. Tādejādi tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētājam ir iebildumi pret prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītājs kā aizdevējs un atbildētājs kā aizņēmējs 2012.gada 27.septembrī noslēdza Aizdevuma līgumu Nr.A-1209/VA-0233 (turpmāk aizdevuma līgums) (l.l.11-13). Puses vienojās par aizdevuma kopējo summu Ls 200,00, aizdevuma veidu – patēriņa kredīts bez nodrošinājuma, aizdevuma termiņu – 12 mēneši, aizdevuma atmaksas datumu – 05.09.13., aizdevuma procentu likmi - 94,00, kopējo summu, kas jāatmaksā – Ls 321,72. Puses vienojās par maksājuma grafiku (l.l.12). Puses ir vienojušās par aizdevuma līguma Vispārīgiem noteikumiem (l.l.13).

Prasītājs ir sastādījis un izsniedzis atbildētājam Paziņojumu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu (l.l.14, 15). Paziņojumā norādīts, ka atbildētājs kavē aizdevuma līgumā noteiktos maksājumus ilgāk nekā 20 dienas. Prasītājs vienpusēji izbeidz aizdevuma līgumu un pieprasa 7 dienu laikā no paziņojuma saņemšanas brīža samaksāt pilnu aizdevuma pamatsummu Ls 189,77, procentus Ls 60,29 un līgumsodu Ls 78,20.

Saskaņā ar Civillikuma 1589.pantu, vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Puses aizdevuma līguma 9.3.1..punktā ir vienojušās, ka aizdevējam ir tiesības vienpusēji atkāpties no līguma un pieprasīt aizņēmējam līgumā noteikto maksājumu izpildi pirms termiņa, ja aizņēmējs kavē līgumā noteikto maksājumu samaksu ilgāk par 60 dienām.

Tiesa uzskata, ka puses aizdevuma līgumā bija vienojušās par prasītāja tiesībām vienpusēji izbeigt līgumu, ja iestājas noteikti apstākļi. Tiesai nav pamata apšaubīt to, ka atbildētājs ir kavējis līgumā noteikto maksājumu samaksu ilgāk par 60 dienām. Atbildētājs nav cēlis iebildumus pret aizdevuma līguma vienpusēju izbeigšanu. Tādejādi tiesa uzskata, ka aizdevuma līgums ir izbeigts 2013.gada 24.maijā, tas ir dienā, kad prasītājs savu gribu vienpusēji izbeigt aizdevuma līgumu ir apstiprinājis, sagatavojot attiecīgu paziņojumu atbildētājam.

Atbildētājs nav veicis maksājumus atbilstoši maksājuma grafikam un prasītājs ir veicis parāda aprēķinu (l.l.16-17) līdz 2013.gada 25.jūnijam. Atbildētājs nav cēlis iebildumus par parāda aprēķinu.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. Saskaņā ar Civillikuma 1943.pantu aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Prasītājs ir aprēķinājis un lūdz piedzīt no atbildētāja galveno parādu Ls 189,77. Atbildētājs nav cēlis iebildumus pret galvenā parāda aprēķinu.

Tiesai nav pamata apšaubīt galvenā parāda aprēķinu un to, ka atbildētājs nav atmaksājis prasītājam aizdevuma summu pilnā apmērā.

Prasītājs ir aprēķinājis un lūdz piedzīt no atbildētāja nolīgtos procentus Ls 67,14 (l.l.16-17) par laika periodu līdz 2013.gada 25.jūnijam.

Saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu, ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Civillikuma 1756.pantā noteikts, ka Pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu. saskaņā ar Civillikuma 1757.pantu, nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs. Ja tas nav darīts, tad atzīstams, ka klusējot pieņemti likumiskie procenti (1765.p.).

Tiesa jau iepriekš konstatēja, ka puses ir vienojušās par procentu apmēru. Saskaņā ar aizdevuma līguma Vispārīgo noteikumu 6.1.punktu, aizņēmējs atmaksā aizdevējam aizdevumu, kā arī maksā aizdevuma procentus saskaņā ar Līguma speciālo noteikumu 3.punktā ietverto Maksājumu grafiku. Atbildētājs nav cēlis iebildumus pret nokavējuma procentu aprēķinu.

Tiesa iepriekš atzina, ka prasītājs aizdevuma līgumu vienpusēji izbeidza 2013.gada 24.maijā. Izbeidzot aizdevuma līgumu prasītājs ir norādījis procentu parāda apmēru Ls 60,29.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts paplašinātā sastāvā 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā SKC-644/2013 atzinis, ka līgumiskie procenti un līgumsods ir atlīdzināmi līdz brīdim, kad līgums beidz pastāvēt. Tādejādi tiesa uzskata, ka prasītājam ir tiesības prasīt, lai atbildētājs atlīdzina procentu parādu Ls 60,29, kas ir radies līdz brīdim, kad aizdevuma līgums beidza pastāvēt.

Prasītājs ir aprēķinājis un lūdz piedzīt no atbildētājas līgumsodu Ls 106,83 (l.l.16-17) par laika periodu līdz 2013.gada 25.jūnijam.

Saskaņā ar Civillikuma 1716., 1717.pantu līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi un līgumsodu var pievienot katram līgumam. Saskaņā ar Civillikuma 1720.pantu kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu, ja tieši tā bijis norunāts.

Puses aizdevuma līguma Vispārīgo noteikumu 9.2.punktā vienojās, ka par Maksājumu grafikā noteiktajā termiņā neatmaksātajiem aizdevuma procentiem un/vai par nenomaksāto aizdevuma maksājumu, aizņēmējs apņemas samaksāt aizdevējam līgumsodu 0,5% apmērā no savlaicīgi neatmaksātās summas par katru kavējuma dienu līdz pilnīgai nokavētā maksājuma samaksai. Līgumsoda pieaugums nedrīkst pārsniegt 100% no neatmaksātās aizdevuma summas. Līgumsoda samaksa neatbrīvo aizņēmēju no līguma saistību izpildes. Atbildētāja nav cēlusi iebildumus par līgumsoda aprēķinu.

Tiesa iepriekš atzina, ka prasītājs aizdevuma līgumu vienpusēji izbeidza 2013.gada 24.maijā. Izbeidzot aizdevuma līgumu prasītājs ir norādījis līgumsoda parāda apmēru Ls 78,20.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts paplašinātā sastāvā 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā SKC-644/2013 atzinis, ka līgumiskie procenti un līgumsods ir atlīdzināmi līdz brīdim, kad līgums beidz pastāvēt. Tādejādi tiesa uzskata, ka prasītājam ir tiesības prasīt, lai atbildētājs atlīdzina līgumsoda parādu, kas ir radies līdz brīdim, kad aizdevuma līgums beidza pastāvēt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.pantu tiesa izspriež civillietas saskaņā ar likumiem un citiem normatīvajiem aktiem, Latvijas Republikas saistošiem starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības tiesību normām, kā arī ņem vērā judikatūru.

Tiesa uzskata, ka starp prasītāju kā juridisku personu un pakalpojuma sniedzēju pastāv tiesiskās attiecības ar atbildētāju kā fizisku personu un pakalpojuma saņēmēju. Tādejādi atbildētājs Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 3.punkta izpratnē ir atzīstams par patērētāju. Tiesai ir pienākums izvērtēt minēto tiesisko attiecību pušu vienlīdzīguma un taisnīguma aspektā atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likumam. Tiesa ņem vērā apstākli, ka, ja persona kādu tiesisko attiecību ietvaros ir atzīta par patērētāju, tad tai šo attiecību ietvaros ar likumu piešķirta augstāka aizsardzība nekā civiltiesiskos darījumos vispār.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitā daļa nosaka, ka tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 3.panta 2.punkts paredz, ka patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu, par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Civillikuma 1724.^{1}pants nosaka, ka līgumsoda cietējs var lūgt samazināt pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus. Ja līdzēji vienojušies, ka līgumsoda samaksa atsvabina šā soda cietēju no procentiem un augļiem, kas no viņa pienākas, kā arī zaudējumu atlīdzības, tad samazinātā līgumsoda apmērs nedrīkst būt mazāks par otram līdzējam nodarītajiem zaudējumiem.

Atbilstoši Augstākās tiesas Senāta 2008.gada 14.maija spriedumā lietā Nr.SKC-212/2008 ietvertajai atziņai, tiesa pēc saviem ieskatiem drīkst ierobežot pārmērīgus līgumsodus, argumentējot, kāpēc līgumsods ir samazināms.

Tādejādi tiesa uzskata, ka tai, neskatoties uz to, ak atbildētājs nav cēlis iebildumus pret aprēķinātā līgumsoda apmēru un tā aprēķina kārtību, kā arī nav lūdzis samazināt pieprasīto līgumsodu, ir tiesības izvērtēt līgumsoda apmēru un nepieciešamības gadījumā to ierobežot.

Tiesa atzīst prasītāja aprēķināto līgumsodu par nesamērīgu un neatbilstošu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma prasībām. Prasītājs nav pierādījis, ka tas būtu cietis zaudējumus Ls 78,20 apmērā, nesaņemot savlaicīgi no atbildētāja aizdevumu Ls 189,77 un procentus par aizdevuma lietošanu Ls 60,29 apmērā. Tiesa uzskata, ka nav likumīga pamata piedzīt līgumsodu tādā apmērā, kā ir lūdzis prasītājs.

Vienlaicīgi tiesa atzīst, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma mērķis ir nevis atbrīvot patērētāju no atbildības par līguma pārkāpumiem, bet gan aizsargāt patērētāju kā vājāko darījuma pusi pret pakalpojuma sniedzēja ļaunprātīgu pilnvaru izmantošanu, tajā skaitā, prasot nesamērīgus līgumsodus vai citas kompensācijas par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi. Tādejādi tiesa uzskata, ka atbildētājam ir jāatbild par saistību neizpildi, jo viņš pienācīgi nav pildījis savas saistības. Pamatojoties uz iepriekš minēto, tiesa uzskata, ka aprēķinātais līgumsods ir samazināms līdz 1/10 daļai no galvenā parāda un procentu summas Ls 250,06, kas tiesas ieskatā ir samērīgs. Tādējādi no atbildētāja par labu prasītājam piedzenams līgumsods Ls 25,01 apmērā.

Tiesa secina, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenams galvenais parāds Ls 189,77, procenti Ls 60,29, līgumsods Ls 25,01.

Civilprocesa likuma 195.pantā noteikts, ka, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda prasījuma veidu un piedzenamo summu, atsevišķi uzrādot galveno parādu un procentus, laiku, par kādu procenti piespriesti, prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru, kā arī kredītiestādes nosaukumu un konta numuru, kurā veicama samaksa, ja tāds norādīts prasības pieteikumā.

Tiesa atzīst prasītājam, saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu un Civilprocesa likuma 195.pantu, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētājas likumiskos procentus 6% (seši procenti no simta) gadā no piedzītā, bet neatmaksātā galvenā parāda līdz sprieduma izpildei. Saskaņā ar Civillikuma 1763.pantu, procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu. Tādejādi procentu pieaugums apstājas, kad to daudzums sasniegs neatmaksātā galvenā parāda apmēru.

Tā kā tiesa prasību apmierina daļēji, saskaņā Civilprocesa likuma 41.pantu, no atbildētājas par labu prasītājam piedzenama valsts nodeva Ls 50,00 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 3,30.

Tiesa, saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa.

Tiesa, vadoties no Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas, 190.,193., 195., 204.[1]panta, 250.[25]panta,

n o s p r i e d a:

1. Prasību daļēji apmierināt.

2. Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, par labu /pers.B/reģ.Nr.40103284737, juridiskā adrese: /adrese/, Ls 328,37 (trīs simti divdesmit astoņi lati, 37 santīmi), kas sastāv no galvenā parāda Ls 189,77, procentiem Ls 60,29, līgumsoda Ls 25,01, valsts nodevas Ls 50,00 un ar lietas izskatīšanu saistītiem izdevumiem Ls 3,30. Samaksu veikt konts Nr.LV22PARX0013191120001, AS „Citadele banka".

3. Noteikt /pers.B/reģ.Nr.40103284737, juridiskā adrese: /adrese/, tiesības saņemt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, likumiskos procentus 6% (seši procenti no simta) gadā no piedzītā, bet neatmaksātā, galvenā parāda līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai). Procentu pieaugums apstājas, kad to daudzums sasniegs piedzītā, bet neatmaksātā, galvenā parāda apmēru. Samaksu veikt konts Nr.LV22PARX0013191120001, AS „Citadele banka".

4. Noteikt labprātīgu sprieduma izpildes termiņu 10 dienas no tā stāšanās likumīgā spēkā.

5. Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2013.gada 23.oktobris, kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, ja tiesa nepareizi piemērojusi vai iztulkojusi materiālo tiesību normu, pārkāpusi procesuālo tiesību normu vai, izskatot lietu, pārsniegusi savas kompetences robežas, iesniedzot kasācijas sūdzību Valmieras rajona tiesā.

Tiesnesis Valsts amatpersona